Štev. 102 V Trstu, v četrtek 29. aprila 1920 Cenik A5V

izhaja — izvzemši ponedeljek — vsak dan zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konsorcij lista Edinosti. — Tisk tiskarne Edinost. — Naročnina znaša na mesec L 3.—, pol leta L. 18.— in celo leto L. 36.—. — Telefon uredništva in uprave štev. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 10 stotink. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 *mm*). — Oglasi trgovcev in obrtnikov *mm* po 40 stot.; osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po 80 stot., oglasi denarnih zavodov *mm* po L 1. Mali oglasi po 10 stot. beseda, najmanj pa L 1. — Oglase sprejema inseratni oddelek Edinosti. Naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti. Uprava in inseratni oddelek se nahajata v Trstu, ul. sv. Frančiška As. 20.

Zunanji in notranji položaj.

Pogajanja za sestavo koncentracijske vlada še niso dosegla končnega uspeha. — Resnica o komunistiški stavki.

BELGRAD, 26. (LDU). »Beograđska Štampa« prinaša v stolpcu »Samouprave« pod naslovom »Naš zunanji položaj« nastopno: Zunanji položaj naše države je v trojnem oziru kočljiv. Na prvem mestu predstavlja za nas vsako dviganje militarizma in prusisma v Germaniji neposredno nevarnost. Mi smo v tem oziru v istem položaju kakor Belgija in Francoska. Nadalje imamo poleg tega neprijatelja zaveznike Nemcev, Bolgarijo in Madžarsko! Ta vstaja v Subotici in priprave Madžarov na severni meji, so jasna predpodoba, kaj se pripravlja v bližnji bodočnosti. Ideja revanše, ki se pojmuje kot nekako kavalirstvo, se bo najhitreje razvila pri eksaltiranih in razočaranih Madžarih. Nazadnje imamo svojega najmočnejšega soseda in zaveznika, kraljevino Italijo. Mi še nismo rešili jadranskega in reškega vprašanja in ves trud naše diplomacije se uporablja še vedno v obrambo naše dežele pred pretiranimi zahtevami Italije. V kolikor se tiče zunanjega položaja, je mir in red potreben v vseh razlikah pojmovanja notranje politike. Treba je, da nam vesti o težavnih zunanjih interesih, ki morejo biti ogroženi, diktirajo umerjenost v postopanju, objektivnost, razsodnost in premišljenost v pogledu na strankarske momente in ozire. Treba nam je več načelnosti in več zaupanja, bodisi v sebe, bodisi v druge. To je, kar potrebuje sedanji trenutek. Isto pričakuje država od svojih sinov. Ako vzamemo v ozir najvažnejše vprašanje ustave, ki ga je treba rešiti sporazumno, postane zgoraj omenjena potreba še bolj vidljiva in očitna.

O koncentracijski vladi.

BELGRAD, 24. (LDU). Pogajanja glede sestave koncentracijske vlade še niso došla do definitivnega uspeha. V strankarskih krogih se goji upanje, da se bo politični položaj razbistril v ponedeljek.

Okrog nove vlade.

BELGRAD, 24. (LDU). »Epoha« piše pod naslovom »Oko nove vlade« nastopno: Medtem ko zmerni elementi radikalnih krogov zahtevajo sporazum z ostalimi strankami glede sestave koncentracijske vlade brez ozira na osebe, zahteva Protić, da se sestava novega kabineta ne sme izvršiti brez njega ali Pašića. Sedanji težki položaj ojačuje zmernejše elemente. Odhod Pašića v Pariz, (kakor se misli, bo odpotoval 26. t. m.), dokazuje, da postaja ta struja vedno močnejša in da Pašić ne bo vstopil v bodoči kabinet. O pogajanjih so poročali regentu. Demokrati zahtevajo predvsem ostavko sedanje vlade, kakor tudi, da Protić in Pašić ne vstopita v novo vlado. Regent bo ukrenil nadaljne korake.

Preobrat v političnem položaju?

ZAGREB, 26. Današnja »Riječ SHS« prinaša vest iz Belgrada, da je med Narodnim klubom vsled vpliva mlajših liberalcev v njem in demokratij došlo do zbližanja, ki bi moglo imeti velik vpliv na rešitev krize v vladi ter da se nadejajo, da bi mogel vsled tega nastati preobrat v političnem položaju.

Železničarska stavka.

BELGRAD, 24. (LDU). Ministrstvo za promet objavlja: Stanje prometa na železniškem omrežju našega kraljestva je bilo včeraj nastopno: 1. Na progah belgradske direkcije je zagotovljen promet za vojaške potrebe in se vrše tudi prevozi privatnih oseb. Strojno osobje se nahaja še v stavki. 2. Na progah zagrebške direkcije je zagotovljen prevoz vojaških transportov in se vrši tudi prevoz privatnih oseb, v kolikor to razmere dopuščajo. 3. Na progah v Bosni in Hercegovini se promet tudi nadalje vrši. Včeraj je vozilo 27 vlakov. Osobje se je vrnilo v množicah na delo. Na vseh železniških progah se vrši služba v redu. 4. Na progah direkcije v Subotici je promet reden. 5. V Sloveniji je vzpostavljen promet za vojaške potrebe. Uslužbenci so se večinoma vrnili na delo. Dosedaj je nastopilo službo definitivno 366 uslužbencev. Na južni železnici se promet vrši. Osobje delavnic se javlja na delo.

Uradno poročilo o položaju stavke.

LJUBLJANA, 25. Uradno se poroča: Na vseh progah južne in državne železnice v Sloveniji je promet skoro normalen, na progah severno Jesenic popolnoma normalen. Kakor včeraj, je vozil tudi danes ekspresni vlak iz Zagreba v Logatec. Iz Logatca sta prišla danes dva živilska vlaka za Avstrijo, dva sta odšla proti Mariboru, velik vlak živil je bil postavljen v Špilju. Dan je potekel na vseh progah brez incidenta. Pričakuje se, da bo najkasneje v torek obrat na vseh železnicah zopet popolnoma normalen. Tudi sicer je potekla nedelja po vsej Sloveniji popolnoma mirno.

LJUBLJANA, 26. Uradno se poroča: Na državni železnici se je ohranil danes ves že včeraj vzpostavljeni promet, obrat na kamniški progi je bil pomnožen. Pri Petrovčah na progi Celje-Žalec je bila iztrgana ena tračnica. Škoda je popravljena, storilci so zaprti. Jutri bo na gorenjski in dolenjski železnici pričel tudi tovorni promet. Oglasilo se je mnogo novih železničarjev na delo, tako da bo jutri najbrže otvorjen popolnoma normalni osebni promet. V splošnem manka za normalni promet le še en vlak na Jesenice in en vlak v Kočevje.

Na južni železnici je danes odšel v vsaki smeri po en osebni vlak. Iz Ljubljane je bil odposlan en vlak živil proti avstrijski meji, iz Logatca je prišel en tak vlak. Orientni ekspresni vlak je vozil redno v obeh smereh. Tudi na južni železnici bo jutri vzpostavljen normalni osebni promet.

Socijalistično glasilo »Naprej« pozivlje delavstvo, za katero so strokovne organizacije proglasile trodnevno solidarnostno splošno stavko, naj nastopi jutri, v torek, zjutraj redno delo. Sploh pa je uspeh proglašene splošne stavke v obče po vsej Sloveniji minimalen. Danes so bile trgovine odprte. Le po nekaterih tovarnah je delavstvo deloma izostalo. Sicer je življenje normalno, mir in javni red se ni kalil.

Pogrebi žrtev sobotnih izgredov so se vršili tekom današnjega dne posamezno na običajni način privatnih pogrebov brez vsakega incidenta.

Včerajšnji tržaški »Il Lavoratore« je prinesel o sobotnih izgredih skrajno pretvorjeno poročilo, da je neki duhovnik iz okna začel streljati na množico, ki je zborovala ... obsežnem trgu in da so varnostni organi kakor nori streljali v množico, da bi ubranili duhovnika, vsled česar je bilo 18 ustreljenih, 70 ranjenih. Poročevalec, ki je tudi videl po vseh trgih mesta postavljene strojnice, ve povedati o potokih krvi. Odveč je povedati, da so taka poročila, kakor tudi slična fantastična poročila dunajskega tiska, celo resnih dunajskih listov, proračunjena le na senzacijo ali pa zasledujejo prikrite politične tendence. Sobotni dogodki se omejujejo na obseg, kakor je bil ugotovljen v uradnem poročilu.

Nesreča na glavnem kolodvoru v Ljubljani.

LJUBLJANA, 26. V soboto zvečer je pripeljal prvič iz Belgrada v Ljubljano na glavni kolodvor simplonski ekspresni vlak, kateremu so priklopili na Zidanem mostu tudi vozove mariborskega osebnega vlaka, da se varčuje premog. Ko je stal ekspresni vlak na glavnem kolodvoru, je pa pripeljal dolenjski vlak, kateri je zavozil po nesreči v dva voza za prtljago, katera sta bila odklopljena od ekspresnega vlaka. Škoda ni bila velika, nekaj oseb je bilo lahko ranjenih. Največjo škodo je nesreča povzročila neki ženiči, katera se je pripeljala z Dolenjskega: pričela je močno klicati; mislili so, da mora biti hudo ranjena, toda ko so si jo bolj ogledali, so videli, da ni čisto nič poškodovana, pač pa je kričala zato, ker so se vsled tresljaja pobila jajca, katerih je imela celo košaro s seboj.

Železniška konferenca.

BELGRAD, 27. Dne 3. majnika t. l. se bo sestala v dvorani belgrajske občine velika železniška konferenca, katere se bodo udeležili odposlanci vseh inženirskih, industrijskih, pridobitnih in trgovskih institucij ter zvez poljedelskih zadrug v našem kraljestvu. Udeležili se je bodo tudi zastopniki posameznih interesiranih ministrstev: finančnega, poljedelskega, za šume in rude, trgovino in industrijo, vojne in mornarice, dalje železniška ravnateljstva, pomorske oblasti, ravnateljstvo rečne plovbe in brodarski sindikat. Naloga te konference bo, da vsestransko prouči vprašanje izpopolnitve posameznih železnic in gradbe novih prog v zvezi z rečnimi in morskimi pristanišči na vsem državnem ozemlju in sicer z ozirom na gospodarske pridobitne in trgovinske potrebe države.

K SOBOTNIM DOGODKOM V LJUBLJANI.

O dogodkih pri Leonišču objavlja »Slovenski Narod« še naslednje poročilo:

Delavske mase so se valile iz mesta proti tramvajski remizi ter so zasedle v gostih vrstah ves prostor od Leonišča dalje proti garnizijski bolnici, tako da je bila vsa Zaloška cesta napolnjena z delavskimi masami. Okoli 8 je prišla pred Leonišče na strani, kjer je gostilna pri »Majaroncku«, 27 orožnikov in 6 redarjev močna varnostna straža, ki je imela nalog, nobenega od stavkajočih zbranih pred remizo, spustiti v mesto. Kakor cenijo, je bilo demonstrantov okoli 3000. Ker so stavkajoči hoteli v izprevodu korakati proti mestu, je straža napravila kordon. Orožništvo je nabasalo puške ter napravilo fronto proti demonstrantom. Policijski organi so množico opozarjali, naj ne gredo v Ljubljano in naj gredo izven Ljubljane. Skozi kordon so pustili samo mlekarice, ki so imele opravka v mestu. Stavkujoče mase pa so čim hujše začele pritiskati na kordon. Izprva so se sprednji deli mase hoteli bratiti z orožniki ter jih nagovarjati, naj jim izroče puške, ker pa orožništvo ni hotelo odnehati, so postali nasilni in so začeli vzklikati: »Ubijalci naroda! Še slabše ste plačani kot mi! Vladni privrženci!« Kljub kritičnemu položaju se je še vedno pomirjevalno vplivalo na ljudi, ki so silili skozi kordon. Tudi treznejši in pametnejši stavkujoči delavci so pregovarjali druge, naj bodo mirni in naj odidejo. Trezni nasveti pa niso imeli uspeha. Med tem časom so nekateri po stranskih dohodih prispeli orožniškemu kordonu za hrbet. Vzklikali so jim: »Dajte nam orožje! Vam nič ne naredimo!« Neki visok delavec še ni izgubil treznosti ter je miril razjarjeno in nahujskano množico, še celo svojo ženo je podil domov kuhat kosilo, toda množica je podlegla vplivu hujskačev, ki so tudi kričali: »Vi ste kozaki!« Prijemati so začeli za orožje posameznih orožnikov. Tako je nekdo prijel z obema rokama za karabinko orožnika-narednika Mirka Ušaja. V tistem trenutku pa je nekdo iz množice obstrelil orožnika v koleno desne noge. Tudi četovodja Kopriva je bil ranjen v levo roko. Ko so se čuli ti streli, je začela množica na eni strani še bolj obkoljevati orožniški kordon na drugi strani pa razburjeno vzklikiti: »Streljajo!« Orožništvo je potem v tem kritičnem silobranu rabilo orožje in je prišlo do onih tragičnih prizorov, o katerih smo že poročali. Oddanih je bilo približno 30 strelov. Množica se je nato razkropila v divjem begu na vse strani.

Mrtvi.

1. Gorenjec Franc, 31 let star, kovinar, strugar v kurilnici južne železnice. Strel v glavo. 2. Josipina Hočevar, petletna deklica. Oče jo je držal v naročju. Strel v glavo. Odnešena na dom. 3. Alojzij Sagadin, delavec, stanujoč v Mostah št. 13, rojen l. 1884. v Mihevcu pri Ptuju. Strel v hrbet, pljuča, čeljust. 4. Strle Franc, nadpremikač juž. železnice. 5. Černe Jakob, 1892. leta rojen, delivec kemične tovarne. Strel v srce. Oče ga je odnesel na dom v Zadobrovo. 6. M. Kuhar, izprevodnik južne železnice, 31 let star oženjen. Strel v hrbet skozi pljuča. Umrl v deželni bolnišnici. 7. Rebolj Pavel, poslovodja Zeschkove tovarne na Viču. 8. Strniša Franc, delavec pivovarne Union. 9. Kramar Franc, 26 let star, zidar Kranjske stavbinske družbe. Umrl v soboto popoldne v deželni bolnišnici vsled izkrvavitve, ker mu je bila prestreljena glavna žila-odvodnica levega stegna. 10. Kavčnik Peter, ključavničar, rojen l. 1879. 11. Pangerc Franc, ključavničar, rojen l. 1888. v Lomu pri Gorici. 12. Ježek Maks, tapetnik, Ljubljančan, rojen l. 1895. 13. Doslej še ne spoznan 22leten delavec. Sodijo, da je rudar.

V deželno bolnišnico je bilo prenesenih več ali manj težko ranjenih 21 oseb.

Aretacije boljševiških voditeljev.

Že tekom sobotnega popoldneva je policija aretirala g. Rudolfa Golouha in dr. Lemeža. Včeraj ob 3 popoldne pa je bil aretiran v Zeleni jami na stanovanju svojega somišljenika tajnik »Splošne žel. organizacije«, Josip Petrič. Ta je izjavil: »Mi se umijemo! Ker je vlada zabranila shode, nam je bila odvzeta možnost, ljudstvo poučiti.« S prvim italijanskim avtomobilom pa je pobegnil preko demarkacijske črte ing. D. Gustinčič. Zanimivo je, kako je nedavno tržaški »Il Lavoratore« pozdravljal komunista Gustinčiča. Ko je bil razdor v socijalnodemokratičnih vrstah definitiven, ko so komunisti ustanovili svoj list »Ujedinjenje«, je Gustinčič odšel v Trst — po šire. Tedaj je »Lavoratore« priobčil dolg članek, v katerem nazivlje Gustinčiča — mučenika jugoslovenskega proletarijata, katerega vlačijo jugoslovenske oblasti iz ječe v ječo. Voditelji komunistov so bili včeraj izročeni v zapore tukajšnjega deželnega sodišča. Uvede se proti njim redna kazenska preiskava. Policiji se dosedaj še ni posrečilo izsledit bratov Marcela in Jako Žorga.

Rudarji so tvorili pri sobotnih dogodkih nekako napadalno četo. Bili so obenem najstrašnejši hujskači. Že pred zbiranjem so na vseh krajih mesta agitirali za izgrede in rope. Tako je na Krekovem trgu okoli 8 hujskal neki rudar pred Košakovo gostilno zbrano skupino delavcev: »Tukaj ste še prebožni! Preponižni! Strahopetni! Mora se drugače nastopiti! Velike trgovine napasti, vse razbiti in kar je blaga, ven pometati. Tako so napravili v Trbovljah in Zagrebu.« Ko ga je treznejši delavec opozoril, da to ni res, je izginil. Tudi po tragičnih dogodkih pred Leoniščem so besneli in hujskali. Hinavsko so vzklikali: »Taka je svoboda v Jugoslaviji!« kakor da bi bila svoboda v tem, da bi se smelo svobodno moriti, ropati in pleniti.

Vodstvo Leonišča se je zglasilo pri poverjeništvu za notranje, preseč, naj se takoj uvede najstrožja preiskava glede popolnoma neosnovane govorice, da se je 24. aprila streljalo iz Leonišča. Monsignor Kalan je stal ob zaprtem oknu ravno, ko so padli prvi streli in je zadel izstrelek ob zid ravno nad oknom, odkrnil omet, pri čemur se je zaprašilo in je izstrelek potem zopet odletel nazaj. To dejstvo je dovedlo neznanega fanta do neresnične trditve, kakor bi se bilo streljalo iz Leonišča. Gospod poverjenik prof. Remic je izjavil o navzočnosti policijskega ravnatelja Guština, da je preiskava že dognala, da se ni streljalo iz Leonišča in se izid preiskave razglasi uradno.

Po krvavih izgredih.

Pod tem naslovom poroča »**Slovenec**«: »Policija je vložila na državno pravdništvo obširno ovadbo, v kateri se opisuje ves razvoj stavke železničarjev. Uradno se je ugotovilo, da so se stavkujoči hujskali, da naj vztrajajo do smrti. Reklo se jim je tudi pred usodepolno krvavo soboto na Zaloški cesti, naj vzamejo seboj, kar jim je naročeno: namreč orožje. Takozvana strokovna komisija, katera je vodila štrajk, je izdala nad vse hujskajoče letake. Da so voditelji komunistov smotreno delali na to, da bi tekla kri, dokazuje okolnost, ker je znani voditelj komunistov Jožef Petrič izjavil že pred enim mesecem, da ne bo šlo brez krvoprelitja.

Glavni voditelji komunistov v Ljubljani, med njimi urednik Golouh, duševni voditelj komunistov dr. Lemež, Jožef Petrič in drugi so zaprti v policijskih zaporih in se bodo morali zagovarjati pred sodiščem.

Zanimivo je, kar pripovedujejo ranjenci, ki leže v deželni bolnišnici. Komunist Ivan Velepič je rekel: »Ne vem, ali so padali streli od spredaj ali od zadaj; mogoče je, da so prileteli od zadaj iz ljudske mase.« Ranjeni Leopold Šolar je videl, kako je ustrelil orožnik v zrak. Kako so gnali komunisti ženske naprej, je povedala ranjena Ivana Detelja, katera je korakala v prvi vrsti, ker so tako določili moški komunisti, češ, da ženskam orožniki ne bodo ničesar storili in da bodo že potem moški orožnike razorožili. Kovač Ivan tudi ne ve povedati, odkod ga je zadel strel, ker ni videl niti orožnikov, niti straže. Čisto nič ne vedo, odkod so padli streli, ali iz množice ali iz kordona, naslednji ranjenci: Edmund Ladiha, Stanislav Spreicer, Jos. Zor, Ferdinand Hevin, Ivan Založnik, Leopold Somrak in Peter Verhunc.

Ugotovljeno je torej, da so komunisti prelivanje krvi pripravljali in da so na kordon smotreno streljali iz revolverjev.

Da so prišli tudi komunisti iz Vevč, je tudi ugotovljeno. Padel je na Zaloški cesti komunist Rupnik iz Vevč, katerega so vevški komunisti na voz naložili in ga prepeljali v Vevče.

Akcij v nedeljo komunisti niso prirejali; delali so izlete v okolico, kjer so hujskali proti duhovnikom; v Ljubljani so pa širili razburljive novice, da bodo prišli ponoči oboroženi v mesto, ker da imajo nekje na Ljubljanskem polju skrito orožje in ročne granate.

Žrtve komunističnega hujskanja so pokopali v ponedeljek. Ob 11 so se pričeli pogrebi; posebno veliko pogrebcev ni bilo.

Zapeljani železničarji pravijo, da bi šli radi delat, pa jim tega nihče ne reče; seveda, glavni hujskači komunistov so pod ključem, treznejše misleči voditelji socijalistične stranke, ki pripadajo središču in desnice, si pa mislijo: »Kaj naj vlečemo zdaj zavoženi voz iz blata, v katerega so ga zavozili ekstremni, na pol blazni komunistiški levičarji.«

Proti prevratnim življem.

SARAJEVO, 26. Ker se je v železničarski stavki dognalo, da je bilo med glavnimi činitelji mnogo tujcev, je bila izdelana naredba, da se subverzivni protidržavni elementi izženejo. Pri tem se bo vršila tudi evidenca o zagotovljenju redne službe na železnicah.

ZAGREB, 26. Povodom dogodkov poslednjih dni, vsled katerih je bila ogrožena red in svoboda mesta, se je v obrambo vseh meščankih slojev v Zagrebu ustanovil mestni sindikalni sveti z nalogo obrambe proti prevratnim in terorističnim elementom. Mestni sindikalni svet je sestavljen iz dveh meščanskih čet ter prosi vse meščane, naj v primeru ponovne proglasitve splošne stavke ne ukinejo dela in nikakor ne zapro svojih poslovalnic in delavnic. Mestni sindikalni svet je storil vse varnostne in obrambne korake.

Upor v Subotici.

SUBOTICA, 26. (LDU). Nadaljna preiskava glede poslednje madžarske zarote, je povodom novih hišnih preiskav prišla na sled nove zarote, ki je imela namen, izvršiti napad na garnizijo in tako poskusiti osvoboditi krivce, ki so bili aretirani radi zadnje vstaje. Povodom obširnejše preiskave, se je dokazalo, da so se nekake zarote pripravljale v okolici Novega Sada in Velike Kikinde, kjer so madžarski elementi razvijali živahno propagando z upanjem, da jim bo uspela pričeta vstaja. Z marljivim delom policijskih oblasti je uspelo, prijeti končno ubijalce policijskih komisarjev. Pri zaslišanju so priznali svoj zločin. Med prebivalstvom vlada silno ogorčenje proti Madžarom. Pri hišnih preiskavah so našli posamezne izvode madžarskih listov od 18. aprila, v katerih se nahaja poziv, da se imajo v roku 48 ur javiti v Madžarski pod orožje vsi moški od 18. do 45. leta, in sicer pod pretnjo zakonitih posledic. Preiskava se nadaljuje. Tekom preiskave se je pričelo omenjati tudi ime znanega avstrijskega stotnika Metzgerja.

Trumbić na poti v Belgrad.

Sestanek med jugoslovenskim in italijanskim odposlanstvom pred 15. majnika?

RIM, 28. »Tribuna« piše: »Trumbić je prispel včeraj iz Pariza v Nizzo. Iz Nizze je brzojavil ministru Scialoji, da namerava potovati v Jugoslavijo, da se posvetuje z vlado in da dobi navodila za rešitev jadranskega vprašanja. Scialoja je poslal Trumbiću takoj odgovor, v katerem mu naznanja, da pristaja na njegov predlog, priporočujoč mu, naj naredi prej ko mogoče, ker italijansko javno mnenje zahteva hitro rešitev jadranskega vprašanja. Predsednik Nitti, Scialoja in Trumbić so se zložili v tem, da določijo za prihodnji sestanek med italijanskimi in jugoslovenskimi zastopniki, na katerem bo padla končna rešitev jadranskega vprašanja, kako mesto v Svici ali gornji Italiji.

Trumbić je sprejel vse to v imenu jugoslovenske delegacije in se obvezal, da se povrne v Italijo prve dni majnika. Tako se lahko upa, da se bo vršila prihodnja konferenca v Stresi (ob jezeru »Lago Maggiore«) tekom prve polovice majnika.

Med časnikarskimi krogi se je govorilo, da se bo vršil sestanek v Stresi, toda po vesteh iz merodajnega vira se lahko trdi, da doslej ni bilo še določeno mesto sestanka.

Trumbić je odpotoval nocoj iz Nizze proti Benečiji; vozil se je dalje proti Belgradu skozi San Remo, ne da bi se bil tam ustavil.«

Jadransko vprašanje bo rešeno v Parizu.

BELGRAD, 26. (LDU). Iz dobro poučenega vira doznavamo, da se v San Remu ne bo rešilo jadransko in reško vprašanje, nego da se bo početkom maja zaključilo zasedanje konference v San Remu, ki se bo nadaljevala v Parizu. Pričakujejo, da bo **koncem majnika jadransko vprašanje definitivno rešeno.** Radi tega ne bo v San Remo potoval noben naš delegat. Vsled istih razlogov vlada še ni formulirala definitivne instrukcije naši delegaciji glede jadranskega vprašanja.

Z Reke streljajo na italijanske parnike.

REKA, 27. D'Annunzijeva grožnja, da bo bombardiral San Remo, se je omejila na obstreljevanje italijanskega torpedolovca »Stocca«, ki vozi vedno na progi med Martinščico in Opatijo. D'Annunzijevi legijonarji so namreč hoteli preprečiti torpedolovcu vožnjo in so mu odpluli danes nasproti v dveh motornih čolnih ter ga pozvali, naj se takoj vrne, ker bodo v nasprotnem slučaju otvorile reške baterije nanj ogenj. Ker se torpedolovec ni hotel pokoriti njihovemu ukazu, so se vrnili na Reko. In kmalu nato so izstrelili topovi dvajset strelov proti torpedolovcu, ki pa je vendar priplul nepoškodovan v Martinščico in se nato vrnil v Opatijo.

Iz Češkoslovaške.

Nekaj izidov pri volitvah v češkoslovaški senat.

PRAGA, 26. Volitve v drugo zastopniško zbornico (senat) so se vršile mirno in ob za 12% manjši udeležbi nego pri volitvah v poslansko zbornico, in to radi tega, ker imajo volilno pravico le tisti volilci, ki so dosegli 26 let svoje starosti. Dosedanji izidi se ne razlikujejo veliko od izidov državnozborskih volitev. Bili so izvoljeni: minister za narodno brambo Venceslav Klofáč, pisatelj Jirásek in bivša ministra Soukup in dr. Stránsky. V praškem okraju je med izvoljenimi: 7 socijalnih demokratov, 3 narodni socijalisti, 4 narodni demokrati, 2 klerikalca in 3 agrarci.

Trgovinske pogodbe med Češkoslovaško in Veliko Britanijo in Švico.

PRAGA, 26. Medministrska konferenca trgovsko politične komisije, ki je napovedana za v torek, se bo pečala s trgovinsko pogodbo med Češkoslovaško in Veliko Britanijo in tudi z izvršitvijo trgovinske pogodbe med Češkoslovaško in Švico.

Italijanski ministrski predsednik v Rimu.

RIM, 28. (S.) Davi se je Nitti izkrcal v Cittavecchi iz torpedolovca »Poeria«, nakar je nadaljeval v avtomobilu pot v Rim, kamor je prispel ob 9'15.

Millerand o uspehih v San Remu.

PARIZ, 28. Ministrski predsednik Millerand je poročal v seji poslanske zbornice o uspehih na konferenci v San Remu. Izjavil je, da so se začrtale glavne črte pogodbe s Turčijo, a kar se tiče Nemčije, so zavezniki sklenili vztrajati pri versailleski pogodbi. Zavezniki so se razšli bolj složni kot kedaj prej.

Rennerjevo potovanje v Jugoslavijo.

DUNAJ, 27. Listi javljajo, da odpotuje kancelar Renner takoj po 1. majnika v Belgrad, kamor ga bodo spremljale vse one osebe, ki so bile ž njim v Rimu. Na poti nazaj se bo ustavil po en dan v Zagrebu in Ljubljani.

Dunajska univerza zaprta.

DUNAJ, 28. (S.) Rektor dunajske univerze je odredil, da se univerza zapre vsled izgredov, ki so jih počenjali dijaki v zadnjih dneh. Ameriška misija je posredovala pri vladi zaradi napada na židovsko akademsko menzo, ki jo je vzdrževal ameriški odbor, in je zahtevala 100 tisoč kron odškodnine.

Novi davek na vino v Angliji.

LONDON, 27. (S.) Dolnja zbornica je odobrila nov davek na vino.

Telefonske zveze med Nemčijo in Francijo.

BEROLIN, 27. (S.) Uradno se javlja, da se s 1. majnika vzpostavijo telefonske zveze med Nemčijo in Francijo.

Rusko - italijanska pogajanja v Kodanju.

MILAN, 28. Tukajšnji »Secolo« objavlja brzojavko svojega pariškega poročevalca o zanimivem dogodku tekom italijansko - ruskih pogajanj v Kodanju, ki jo posnemamo, prepuščajoč, seveda, odgovornost za resničnost dogodka milanskemu listu. »Doznal sem iz zanesljivega vira — pravi »Secolov« poročevalec — nekoliko zanimivih vesti o pogajanjih, ki so se vršila v Kodanju med g. Cabrinijem, zastopnikom italijanske zadružne zveze in italijanske vlade, ter g. Litvinovim, zastopnikom ruskih zadrug in sovjetske vlade, ki jo ima v pesti. Teh pogajanj se je udeleževal, vsaj pred zaključitvijo, tudi g. Bombacci. Ko je prišel čas za sklenitev dogovora, je začel g. Cabrini pisati: »Med g. Litvinovim, zastopnikom ruskih zadrug in sovjetske vlade, in g. Cabrinijem, zastopnikom italijanskih zadrug in italijanske vlade, ter g. Bombaccijem, zastopnikom italijanske socijalistične stranke...«

Tukaj je Litvinov prekinil: »Prosim, — je rekel — jaz predstavljam gospodarski organizem in vlado. Lahko se pogajam z Vami, g. Cabrini, ki s svoje strani zastopate gospodarski organizem in vlado, toda ne z g. Bombaccijem, ki zastopa politično stranko.« In gosp. Bombacci ni podpisal dogovora.

»Secolo« zagotavlja nadalje, da ni odšlo odposlanstvo, ki je je nameravala poslati italijanska socijalistična stranka v Rusijo, in kateremu je objubil Nitti potrebne potne liste, samo vsled tega, ker sovjetska vlada ni pokazala prevelike želje po sklenitvi pretesnih zvez z opozicijsko stranko. List govori nato o konferenci v San Remu z ozirom na rusko vprašanje, poudarjajoč, da je edini namen sovjetske vlade dosega priznanja s strani entelntnih vlasti, in zaključuje z ugotovivijo, da bi hotela sovjetska vlada, ki hoče pozabiti, da je bila samo stranka, stopiti v obzorje, v katerem žive vse druge vlade sveta.

Praznovanje 1. majnika v Belgiji.

BRUXELLES, 27. (S.) Železničarska zveza je sklenila praznovati 1. majnika s tem, da ustavi železniški promet za 10 minut.

Slovensko gledališče v Trstu.

Nocoj točno ob 20'30

častni večer g. Marija Sile obenem zaključna predstava letošnje sezone

„VELEJA“

Drama v treh dejanjih, spisal Anton Novačan. Režiser Marij Sila. — **Avtor bo prisostvoval predstavi.**

Domače vesti.

Resna beseda v resnem trenotku. Dr. Ivan Tavčar je razpravljal te dni o raznih »neverjetnostih«, ki obstoje in se vrše sedaj v Jugoslaviji. Na koncu pa je zapisal besedo, ki se ji mora iz srca pridružiti vsak resnični prijatelj te države, kako šele vsak zvesti in lojalni nje pripadnik! Dr. Tavčar piše: Storili pa so (stavkarji) tudi nekaj dobrega. V trenutku, ko se je izkazalo, da je stavka politična stavka, je izprevidel vsak, da v tem boju ne sme in ne more propasti država! Okrog države se je zbralo vse, kar pametno misli, s trdim sklepom, da se mora državi brezpogojno pomagati, **naj bo že v Belgradu minister kdorkoli hoče!** Izprevideti mora vsak, da tu ne gre več za ministrske stolčke! Državo hočemo braniti, ne da bi pri tej obrambi kovali politične naklepe, ker takega temnega političnega egoizma ne smemo poznati, kadar je država sama v nevarnosti! Morda bo imela stavka še to dobro posledico, da se razjasni v političnih glavah belgrajskih, in to na levo in desno. Skrajni čas je, da dobimo močno vlado, v kateri naj bodo zastopani vsi tisti sloji, ki v resnici ljubijo jugoslovensko svojo domovino! f

Z ozirom na krvave dogodke v Ljubljani nam piše slovenski duhovnik: Vest v tržaškem »Lavoratoru«, da je namreč prvi ustrelil v množico neki duhovnik, se je morala zdeti neverjetna vsakemu razsodnemu človeku že na prvi pogled. Duhovnik je vendar izobražen človek, da si moremo domnevati v njem toliko inteligence glave in srca, da se ne bo izpozabljal do take gorostasne nepremišljenosti. Inteligenca uma človeška pamet, govori, kake neizmerno strašne posledice more izzvati ob takih prilikah tako zločinsko nepremišljeno početje; a inteligenca srca, človečanska čustvenost, ga mora odvračati od tega, da bi hotel zagrešati najhujši zločin, ker bi spravljal v nevarnost zdravje in življenje tisočev ljudi! Toliko pameti in srca je vendar v slovenskem duhovniku, pa naj je sicer še tako razgret politik in strankar. Pač pa so podivjani izgredniki s pretepanjem duhovnika, ko izvršuje najsvečanejši čin svojega poklica; zdravnika, izvršujočega svojo najčlovekoljubnejšo dolžnost; in usmiljenke na samaritanskem delu okoli ranjencev — pokazali, da jim nedostaje i inteligence uma i srca! Zdravnik in duhovnik vršita poslanstvo človekoljubja v najvišjem pomenu te besede. Zato mora biti njiju oseba, ko vršita nalogo svojega zvanja nedotekljiva. Zdravnik rešuje najvišje dobro človeka: zdravje in življenje; in če rešitev ni možna, blaži trpljenje umirajočemu sočloveku; duhovnik pa prinaša vernika tolažbe v najtežji uri. Kak komunist se morda porogljivo nasmehne, ko govorim o verski tolažbi. Svobodno mu tudi tako naziranje! Ali, naj ne pozablja nikar, da je okoli njega milijone ljudi, ki drugače mislijo in čutijo in ki imajo pravico do tega, da se ne žali njihovo naziranje in čustvovanje! Ne drugovernik, ne nevernik, ko je le civiliziran človek, se ga ne bo sirovo dotikal ob taki priliki. V Ljubljani pa so nahujskani in razpaljeni ljudje v takem položaju zlostavljali in pretepali zdravnika in duhovnika! To je — poleg nesrečnih žrtev — najžalostnejša in najtemnejša stran zločina, ki se je te dni odigral v Ljubljani.

Afera zdravnika dr. Margaglio. Ko je pred mesecem umrl v Barkovljah neki starec z imenom Vidali, je prijavil zdravnik dr. Margaglio, ki je komaj pred kratkim dospel iz Sicilije, kvesturi, da je dotičnik brzkone umrl vsled zastrupljenja in je pri tem tudi obdolžil sokrivde barkovljanskega okrajnega zdravnika dr. Guastallo. Sodna preiskava in razparanje trupla pa je, kakor se poroča, izključila vsak najmanjši sum kakega zastrupljenja ter ugotovila tudi, da tožitelj dr. Margaglio ni sploh nikdar videl niti preiskal obolelega Vidalija. Z ozirom na ta dejstva razglaša sedaj »Svobodno Udruženje zdravnikov v Trstu«, da je dr. Margaglio zgolj na podlagi kakih nevtemeljenih govoric težko obdolžil svojega kolego in da se morajo vsled tega njegovega neopravičljivega postopanja vsi zdravniki izogibati vsakega občevanja ž njim. V tem razglasu izjavlja »Svobodno Udruženje«, da namerava najstrožje paziti na to, da bi se ne udomačila v teh krajih nepoštena konkurenca, kakor je doslej tukaj nismo poznali. Menimo, da je ta opomba tudi jako značilna za sedanje razmere.

Praznovanje prvega majnika. Kakor doznavamo, bo v soboto, 1. majnika, v Trstu popolnoma počivalo vse delo. Zaprte ne bodo samo vse trgovine in prodajalnice, temveč tudi vse gostilne, kavarne, javne kuhinje, sploh vsi javni lokali. Hrano za soboto si je treba preskrbeti v petek. Opozarjamo torej občinstvo, da se pravočasno preskrbi, da ne bo na ta način prisiljeno praznovati prvi dan majnika s — stradanjem, kar velja posebno za tiste, ki so navezani na hrano v javnih lokalih. Vzlic temu, da smo bili vedno odločni pristaši praznovanja delavskega praznika, 1. majnika, si dovoljujemo vendarle ob tej vesti podvomiti, ali tako praznovanje pomenja res tisto tako proslavljano svobodo?!

Odprava šolskih nabiralnic poštne hranilnice. Poštno ravnateljstvo javlja, da so bile šolske nabiralnice poštne hranilnice odpravljene s členom 29. odloka od 11. marca 1920, št. 316.

Podraženje kave. Finančno nadzorništvo javlja: Opozarjajo se prizadeti, da znaša svota, ki jo bodo morali doplačati prodajalci kave v zmislu brzojavke Osrednjega urada za nove pokrajine radi podražanja omenjenega blaga 375 lir za 100 kg sirove, in 500 lir za 100 kg pečene kave. Tistim, ki so že izvršili to doplačilo v večji meri kot je določeno, se bo prebitek povrnil.

Vožnja z avtomobili iz zasedenega ozemlja v Italijo. Da bi se preprečile neprijetnosti, ki se dogajajo pri prehodu avtomobilov iz zasedenega ozemlja v pokrajine kraljestva radi plačevanja kolkovine, je pooblastil generalni civilni komisarijat okrajne komisarje, da lahko zapišejo v avtomobilske knjižice, ki so vpisane na zasedenem ozemlju, sledečo pripombo: »Avtomobil je začasno prost pristojbine, katera ni še v veljavi v zasedenem ozemlju.«

Vožnja z avtomobili, kamijoni, motornimi in navadnimi kolesi je, kakor se nam uradno poroča, prepovedana za dan 1. in 2. maja na vsem zasedenem ozemlju. Od te prepovedi so izvzeta vozila, ki se nahajajo v vojaški službi, v službi državnih oblasti, konzulatov in pooblaščenih javnih uradov. Prestopniki te naredbe se bodo kaznovali po obstoječih zakonih, a njihovo vozilo bo zaplenjeno.

Občni zbor ženske podružnice CMD se bo vršil danes ob 15 v prostorih Slovanske Čitalnice. Priporočamo obilno udeležbo. Odbor.

»Delavsko podporno društvo« bo imelo v nedeljo, 2. majnika, ob 10 dopoldne svoj redni letni občni zbor po naslednjem sporedu: 1. Pozdrav predsednika, 2. poročilo tajnika, 3. poročilo blagajnika, 4. poročilo pregledovalcev računov, 5. razni predlogi in nasveti, 6. volitev predsednika, 12 odbornikov, 6 namestnikov in 3 računskih pregledovalcev. Volitev se prične v nedeljo, 2. majnika, ob 8 zjutraj. K najobilnejši in točni udeležbi vabi odbor.

Podružnica S. P. D. v Trstu napravi v nedeljo, 2 majnika 1920, če bo lepo vreme, majniški izlet na **Trstelj** (643 m). Odhod z železniškega kolodvora pri Sv. Andreju z vlakom ob 7'30 na postajo Rihenberk; odtod peš čez Pedrijevo na vrh Trstelja (okrog 3 ure hoda); na vrhu odmor in kosilo iz nahrbtnika; povratek v Prvačino (okrog 2 uri hoda) in odtod ob 17'35 z železnico nazaj v Trst. Posebnost tega izleta je veličasten razgled s Trstelja, kajti redko je dobiti vrh, ki bi nudil toliko razgleda, kakor ga imamo s Trstelja. Člani in društveni prijatelji, posebno pa planinci iz Vipavske doline in Gorice dobro došli.

Iz Škednja. Dramatični krožek priredi v ponedeljek, 3. majnika ob 19'30 v dvorani »Gospodarskega društva« E. Ganglovo štiridejansko dramo **»Sin«.**

Proti navijalcem cen. Policijska patrula za nadzorovanje cen je prisodila zopet precejšnje število kazni raznim trgovcem, ki so prestopili obstoječe uradne predpise o cenah in o splošni uredbi kupčije z življenskimi potrebami. Radi prekoračenja uradnih cen jih je bilo kaznovanih 34, ker niso imeli označene cene posameznih predmetov 15; ker so prodajali manufakturno blago z nad 25% dobička 4, ker nico imeli cenovnika 2, ker so računali predrago najemnino za hotelske sobe 2 in slednjič eden, ki je hranil prepovedano blago.

V stavki trgovskih uslužbencev, bančnih uradnikov in uslužbencev v kemičnih delavnicah se ni izpremenilo nič. Zveza delodajalcev je poslala zvezi trgovskih uslužbencev pismo, v katerem odklanja predložene zahteve.

Učiteljski sastanak u Matuljima. Poziva se učiteljica) polit. kotara Volosko na sastanak, koji će se obdržavati u četvrtak, dne 6. maja o. g., u 14 sata u pučkoj školi u Matuljima uz dnevni red: 1. Čitanje zapisnika. 2. Pri općenja. 3. Škola u borbi protiv pijanstva. Ref. kol. g. Bruno Jurinčić. 4. Pretresivanje Pravila za ustrojenje jedinstvenog učiteljskog društva za Istru. 5. Pitanje doznačenja novih beriva. 6. Slučajnosti. — Kotarsko predstavništvo.

Mestna zastavljalnica. Danes v četrtek predpoldne se bodo prodajali razni dragoceni predmeti pod prejšnjimi številkami; popoldne razni nedragoceni predmeti pod prejšnjimi številkami.

Tatinski dnevnik. Preteklo noč so vdrli neznani tatovi v mizarsko delavnico Amedeja Chiapis v ulici Roma 18, ter odnesli za 500 lir raznega orodja.

— Neznani tatovi so vdrli v mizarsko delavnico na postaji pri sv. Andreju, ter pokradli za 315 lir orodja in eno delavsko obleko.

— Včeraj so oblasti aretirale nekega Hektorja Freccionija doma v Škorklji-Sv. Peter 67 in neko Anuncijato Ricci, ker se je ugotovilo, da sta bila deležna tatvine gumijevih podpetnikov, ki se je izvršila 6. t. m. po noči v Lloydovem skladišču v Šilosu. Zaboji, v katerih so se nahajali podpetniki, so se našli v gostilni, ki jo je vodila omenjena Ricci v ul. S. Caterina št. 2. Policija je ugotovila, da je Freccioni prodal podpetnike nekemu Ivanu Locandieriju za 3600 lir, kateri jih je s svoje strani prodal tvrdki Amendagine v ul. Cereria št. 10 za 6000 lir. Locandieri ni bil aretiran.

— Pri Sv. Ivanu-Timinjanu so ukradli predsnočnjim Antonu Hertu iz hleva kravo vredno [illegible] lir.

Književnost in umetnost.

—c:

A. Novačan: VELEJA. Drama v 3. dejanjih.

Slovenski drami je menda usojeno, da najde svojo pot navzgor šele sedaj, ko se je izvršno popolno osvobojenje naroda od tiločletnih spon suženjstva. Eno leto svobodnega življenja nam je že dalo nekatera dela umetniške vrednosti, in za prihodnjost se nam kažejo najlepši razgledi. Stanko Majcen, znani Domsvetovec, je napisal dramo »Kasijo«, ki so jo v letošnji sezoni uprizorili v Ljubljani z lepim uspehom. Drugo delo te vrste je drama »Veleja«, ki jo uprizore prvič na našem odru. Anton Novačan je najboljši poznavalec naše vasi in je že naslikal s krepkimi barvami našega kmeta v obširnem ciklu fino stiliziranih novel, ki jih je tudi izdal v knjigi pred leti. Tudi v tej drami je stopil v našo vas, vzel tam svoje ljudi in jih postavil pred nas v živi luči krepkega realizma.

Vsebina drame je naslednja:

Predđejanje: Ana, vaška rejenka, ljubi Lento, kmetskega fanta. A Lenta, ki je šel služit v vojake, se spomni nanjo le parkrat, tako da Ana misli, da je ne ljubi več. Takrat jo vaške babure pregovore, da se omoži z Velejem, do ušes zadolženim kočarjem. Ko se Lenta vrne domov, spozna Ana, da se je prevarila za svojo srečo. Pošlje tedaj moža v svet, a sama se odreče sreči, ko se ji Lenta približa, ker »vedela sem, da bi (s tem) pogubila moža in tebe, a sebe bi zapravila«. Tudi bogati vdovec, Bogatin, pri katerem je Velej zapravil kočo in njive, jo zalezuje, a ona se ne prodaja za denar. Lepa je, tako je lepa in mlada, da vadljata zanjo celo razuzdana starca, Daves in Šiba, in tudi otroku Petru, mlinarju, se vzbujajo ob pogledu nanjo spolzke misli.

I. dejanje: Velej se vrne domov ves pohujšan, pije po vaških krčmah in je ves podoben »trhlemu štoru, ki ne vstane nikoli več«. V Lenti, ki ne vidi za svojo ljubezen nobene rešitve, vstane želja po domu in otrocih. Zasnubi drugo dekle in povabi na svatovščino tudi Bogatina. Dan pred svatbo Veleja išče njega, da bi ga pregovoril. Pred mlinom pa jo ujame Bogatin, ki ji razkrije, kako je pravzaprav s kočo in njivico njenega moža. Skuša jo pridobiti zase: »Zatisni oko pred postavo, ki velja za vse, pa vidiš takoj drugo, ki velja za tvojo korist in srečo«. Izza mlina pa stopi Lenta, ki mu prekriža račune. Veleja odide in, ko sklepata Lenta in bogati mlinar kupčijo zaradi pečnice, izvesta od Davesa in Šibe, da so Veleju v krčmi zalučali v obraz kvanto o ženini nezvestobi. Kmalu pridirja še sam pijani Velej, ki ju hoče ubiti. A Bogatin ga z grožnjo dražbe ukroti, da odide ves ponižen na dom, kjer se znese nad ženo. Kupčija med mlinarjem in Lento se razdere zaradi Veleje in slednji odpove Bogatinu vabilo na svatbo. Veleja se vrne iz koče in pregovarja Lento, naj se ne ženi, ter naj ne pogublja nje in sebe. A ta noče več nazaj, ker »kar je sklenjeno, je sklenjeno«. Takrat vidi Veleja jasno pot pred seboj in zaječi: »O Marija, vse je izgubljeno!«

II. dejanje: V nedeljo popoldne, ob Lentinem svatovskem dnevu, se Veleja in njena stara mati skregata, ker se je v mladi ženski vzbudila uporna kri, češ: »Kaj imam jaz od koče in moža?« Nastopi Bogatin, ki s spretno igro pripravi starko do tega, da sama priporoči nevesti, naj bo s pohotnikom dobra. V Veleji se vname dušni boj in ko ji mlinar sporoči, da jo pride klicat o polnoči, še sama ne ve, kako je z njo. V pogovoru s taščo vpraša, ali je imel kdaj njen mož dekleta. Mati se ji v obraz zahekeče: »Norica! Svetnik menda ni bil!« Medtem prineseta Daves in Šiba pijanega Veleja v kočo, ki v deliriju pripoveduje o svojem življenju v svetu: »Tam stoji tisti črni tempelj in težki mlinski kamni so v njem... med mlinske kamne se zašel... in nič ni bolelo... Ko sem pa bil zunaj, sem bil mehak kakor testo...« Potem še Veleji: »Beži od mene, da se ne okužiš. Ne veš, da imam mozolec na možganih? Ne veš, da gnijem na živem telesu«... Ko Velej zaspi, pridrdra voz Bogatina in Veleja po kratkem duševnem boju izgine z njim v noč.

III. dejanje: Mesec dni kasneje je Velejin god. Daves in Šiba ji prineseta vsak svoj dar, da bi si z njim kupila njeno ljubezen. Pred kočo se srečata in modrujeta o bolezni Veleja, ki ga je jetika vrgla v postelj. Stopita v kočo, in takrat se prikaže pod lipo praznično oblečena Veleja s Petrom, ki ga vodi za roko. Previdno vzbudi v zaljubljenem mladiču misel, da je treba pahniti v jez Bogatina, tekmeca v ljubezni, a v nji tli skrita želja po njegovem bogastvu, ki ji ga je šel vdovec zapisovat v mesto. Dejanje naj se izvrši na dan, ko bo deževno vreme. Takrat pride s polja Lenta in ji očita vse grehe. »Saj visoko nikoli bila nisem. Če pa sem bila, me je kdo videl?... Si me videl ti?« meni ona, a ko se Lenta razjoka, pravi demonsko: »Moja kri se je vnela, naj gori od kraja... Strahopeten si bil. Kri bi ti bila povedala, tudi kri ima dušo. Kri bi ti bila povedala, česar s pametjo nisi videl.« V tem se vrne iz mesta Bogatin, ki je prinesel podpisana pisma. Vrši se pojedina, katere so deležni vsi: Bogatin, Veleja, mati Veleja in starca Daves in Šiba. Takrat se Bogatin opije, a Velcja zapeljuje mladega Petra. Pa se naenkrat prikaže na pragu koče Velej, podoben mrliču. Dado mu vina, on pa išče z očmi Velejo. Ko pa zapazi ob nji starega Bogatina in mladiča Petra, se mu roka strese, kozarec pade iz nje in Velej omahne mrtev na tla. Takrat Veleja vzklikne v grozni radosti: Vdova!

Zanimivo je v tej drami, da so v tretjem dejanju nakazani dogodki, ki se odigrajo šele po smrti Velejinega moža. Tako se je pisatelj s finim okusom izognil odurnemu prizoru Bogatinove smrti.

* * *

Drama se uprizori o priliki častnega večera Marija Šile, igralca, ki je bil v tej sezoni glavni steber našega gledališča. Nastopil je v mnogih karakternih ulogah, kjer je pokazal obilo razumevanja za notranje obraze svojih junakov. Največje uspehe pa je žel kot komik, v katerem žanru je pravi mojster. Posebno bodo ostale v spominu njegove komične figure Fr. Govekarjevih narodnih iger. Občinstvo naj z obilnim obiskom pokaže, kako ga ce...

DAROVI.

Pipčarji za moško CMD: Ivan Bandel L 50'— (č. čl.), Guštele, ker ni imel pipca 1'—, Ant. Lavrenčič 100'— (č. čl.); Tone iz obsedenega ozemlja nabral: ga. Ružica Šiller iz Visa 1 srebrni dolar, L 10'—, za prodane razglednice pipčarske diplome 26'—, brezkončno + 1 = L 5'—, neskončno — 1 = L 3'—, Drejček Čok 50'— (č. čl.), dr. Abram 50'— (č. čl.); skupaj v tem izkazu **L 295'—** in srebrni dolar.

Borzna poročila.

Tuja valuta na tržaškem trgu:

V Trstu, dne 28. aprila 1920.

Neprepečatene krone	8.—	8.30
avstrijsko - nemške krone	9.60—	9.90
čehoslovaške krone	37.—	38.—
dinarji	56.—	60.—
levi	37.—	38.—
marke	41.—	42.—
dolarji	22.55—	22.80
francoski franki	136.—	138.—
švicarski franki	405.—	410.—
angleški funti, papirnati	87.—	88.—
rublji	30.—	32.—
napoleon i	83.—	85.—
angleški funti, zlati	102.—	104.—

Švicarski tečaji.

ŽENEVA, 27. (S.) Ital. lira 24'35; nemška marka 9'75; avstr. krona st. 1'90, o. 2'77½; angl. funt 21'65; franc. frank 33'25; amer. dolar 5'68.

Poslano*)

Čujem, da se zastopniki nekih tržaških in drugih vinskih zalog hvalijo napram gostilničarjem postojanske okolice, češ, da sem jaz njihov odjemalec, **kar ni res, ker kupujem vino le naravnost od producenta.** Prosim torej omenjene gospode, naj si ne delajo reklame z mojim imenom. Če jim je koristno, lepo in pošteno pa ni!

Milan Žnideršič,
zaloga vina Matenjavas-Prestranak.

ALOJZIJ POVH

Trst, Garibaldijev trg štev. 3, telefon št. 3-29.

Ker potrebujem večjo množino srebra, plačam krone in stare goldinarje po najvišjih cenah, več kot vsak.

Slučajno da bi bila trgovina zaprta, prosim, da se pride naravnost v stanovanje v isti hiši IV. nadstropje.

Vdani ALOJZIJ POVH.

---

*) Za članke pod tem naslovom odgovarja uredništvo le toliko, kolikor mu veleva zakon.

MALI OGLASI

SPREJMEM takoj v službo trgovko, srednje starosti ,vešče slovenskega in italijanskega jezika. Plača po dogovoru. Pismene ponudbe na naslov: Božidar Kastelic, Materija, Istra. 574

IMAM na prodaj 100 palm razne velikosti, »Kamaros«, prikladne za vrte ali parke. — Pismene ponudbe na naslov: Božidar Kastelic, Materija, Istra. 575

GOSPODIČNA bi rada poučevala v ruskem jeziku. Ponudbe pod »Rusinja« na ins. odd. Edinosti. 576

IŠČEM enega delavca (stoparja) za mletje čresla, proti dobri degovorjeni plači in hrani. Nastop takoj. Anton Uršič, št. Vid pri Vipavi. 3392

HIŠA, 2 sobi in kuhinja, 80 sežnjev zemljišča in voda se proda radi selitve pri Sv. Ivanu za 10.000 lir. Dalje se proda nova hiša, 3 sobe, kuhinja, klet, 300 sežnjev zemljišča. — Pojasnila pri Sv. Ivanu, ul. S. Cilino št. 541, pritličje desno. 577

19LETEN MLADENIČ iz boljše slovenske družine, z trgovsko šolo, vešč popolnoma slovenskega in italijanskega ter deloma nemškega jezika, želi službe kot praktikant pri uglednem trgovcu. Cenjene ponudbe pod »Praktikant« na ins. odd. Edinosti. 572

MEBLIRANA SOBA se odda v najem bolisi za eno ali dve osebi v ulici Antonio Stoppani št. 5, II. nadstr. (konec ulice S. Francesco d'Assisi) kjer se sprejemajo ponudbe. B 420

ČEVLJARSKA DELAVNICA, ul. dei Bachi 17, sprejema delo po meri in popravljanje. 559

KUPUJEM vreče in cunje. Babič, Molingrande 20. 547

IŠČE se ena ali dve mesečni sobi. Naslov pove ins. odd. Edinosti. P 400

BIVŠI DRŽAVNI uslužbenec išče primerne službe ali delo v skladišču. Govori slovenski, italijanski in nemški. Naslov pove ins. odd. »Edinosti«. 546

ZLATO. srebro, krone, plača po najvišjih cenah Pertot. ul. S Francesco št 15. II. n. 417

NOV ORKESTRON za plesne dvorane ali gostilne je na prodaj na Opčinah št. 356, kavarna »Besednjak«. 518

ANGLEŠKI in francoski jezik se uči na CM šoli na Acquedottu 20, in v ul. Boccaccio 3, vrata 14. Otvoritev posebnih tečajev za odrastle in deco ter trgovsko korespondenco. 565

PIANINO ali glasovir, tudi potreben poprave, kupim v vsakem kraju po najvišji ceni. Mirodilnica Zigon, Trst, ulica XXX. oktobra štev. 8. 527

PRAKTIKANTINJA za trgovsko pisarno vešča slovenskega in italijanskega jezika se išče. Ponudbe na ins. odd. »Edinosti« pod »Praktikantinja«.

LISICE, kune, zajce, skunks in drugo kožuhovino tudi partije, kupujem in plačam dobro. Stroji, barva in izdeluje takoj vsakovrstno kožuhovino. Kožuharnica Martellani, ulica Gatteri 32, Trst.

SOBNI slikar in pleskar sprejema vsa v to stroko spadajoča dela, tudi na deželo. E. Bertoni, ul. Paolo Diacono 2, Sv. Jakob. 532

UMETNI ZOBJE
z in brez čeljusti, zlate krone in tudi obrobki
VILJEM TUSCHER koncesijonirani ZOBOTEHNIK
TRST, ul 30. oktobra (ex Caserma) 13, II
Ordinira od 9 predp. do 6 zvečer.

Trst, 29. aprila 1920.

Radi neprestanega poraščanja cen pridelkov, najemnine, in davka, so podpisane tovarne in zaloge piva prisiljene povišati od 1. majnika t. l. dalje sedanje cene piva, namreč:

30 stotink za liter pri pivu v sodih
50 stotink za vsako majhno steklenico

S spoštovanjem

Tovarna piva „Dreher“
„ „ „Adria S. A.“
Zaloga piva „Schmid & Pelosi“
„ „ „F. Velpich“
„ „ „Steinfeld“
„ „ Meštanske pivovarne
„ „ Prazdroj-Pizenj
„ „ A. Kaltenbrunner
„ „ Paszowsky
„ „ Protivin
„ „ Puntigam

ZOBOZDRAVNIŠKI AMBULATORIJ
prej dr. BODO
Zobozdravnik dr. E. CLONFERO
— in —
dentist STANKO PERHAVEC
Trst, trg Goldoni štev. 11, II. nadstr.
sprejemata od 9-12 in od 15-19

Izdiranje zob brez bolečin, zobovi zlati mostovi brez neba, regulira.je zob in zlate krone.
Vsa dela se izvršujejo po moderni tehniki

Pozor!

Izdelujem vsa fasna dela iz česanih (mešanih) in rezanih las po najnižjih cenah. — Kupujem izčesane in rezane lase. JOSIP KOLAKOVIČ, brivec in lasničar — Ajdovščina. — —

ZOBOZDRAVNIŠKI KABINET
ulica Chiozza št. 5, I. nadstr.
Sprejema od 9—12 in od 15—17. Izvršujejo se umetni zobje v kakršnemsibodi sistemu z nebom in brez neba po moderni tehniki.
Dr. F. Tamburlini
MARIO MORO, tehnični vodja.

— TVRDKA —
Alarico Lantschner
v Trstu, Via Roma 28 (bivša ul. delle Poste) vogal ul. Giorgio Galatti. Zraven velike pošte. — Telefon 188.
Dvokolesa, motorna kolesa, pritikline, pnevmatični predmeti. Popravila. — Delo solidno.

JADRANSKA BANKA
Del. glav.: K 30,000.000. Rezerve K 10.000.000
Beigrad, Celje, Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Šibenik, TRST, Zadar, Zagreb
Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle.
Sprejema vloge
na hranilne knjižice ter jih obrestuje po 3½%, a v bancogiro prometu po 3%.
Vloge, ki se imajo dvigniti samo proti predhodni odpovedi, sprejema po posebno ugodnih pogojih, ki se pogodijo od slučaja do slučaja.
Daje v najem varnostne predale (safes).
Bančni prostori v Trstu se nahajajo:
ul. Cassa di Risparmio, ul. S. Nicolo
Telefon: štev. 1468, 1794, 2676
— Blagajna posluje od 9.30-12.30 in od 14.30-16 —

Naznanjam slavnemu občinstvu, prijateljem in sovražnikom, da sem prevzel 1. aprila t. l.

restavracijo „Narodni dom“, Maribor.

Priporočam se za obilen obisk

Hinko Kosič, restavrater, Maribor.